

Nationalmuseets Årsrapport 2002

1. Beretning

Denne årsrapport omfatter hovedkontiene § 21.33.11. Nationalmuseet samt § 21.33.73. Nationalmuseet, anlæg.

1.1. Mission

Nationalmuseet er Danmarks kulturhistoriske centralmuseum.

På grundlag af samlinger, arkiver og øvrig museumsvirksomhed er det Nationalmuseets mission at skabe og udbrede viden om og forståelse for

- at dansk kultur gennem historien er skabt i løbende udveksling med omkringliggende lande og kulturer
- det landskab, der under skiftende former har dannet grundlag for kulturhistorien
- forskellige kulturers mangfoldighed og befolkningsgrupperes særpræg
- en fortolkning af dansk nationalitet, der også kan rumme landets nye indbyggere og bidrage til deres kulturelle selvforståelse

1.2. Vision

Med udgangspunkt i Nationalmuseets lovfæstede forpligtelser har museet følgende vision:

Nationalmuseet skal være et udgangspunkt for samfundets og den enkeltes forståelse af Danmarks og verdens kulturer i deres mangfoldighed, foranderlighed og indbyrdes afhængighed.

1.3. Hovedopgaver

Museets virke er overordnet fastsat i Museumsloven – jf. L 473 af 7. juni 2001.

Der er fastlagt retningslinier for museets forskning i Lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. - lov nr. 224 af 27. marts 1996. Endelig varetager museet kirkeantikvariske opgaver i henhold til Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde - jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992.

Museet har endvidere indgået en resultatkontrakt med Kulturministeriet for perioden 2000-2003. Kontrakten indeholder en række konkrete resultatmål for museets arbejde i kontraktperioden både i forhold til de lovfæstede opgaver og i øvrigt. Parallelt hermed indgår museets direktør årligt en direktørkontrakt med Kulturministeriet.

Som landets kulturhistoriske hovedmuseum udfører museet en række centrale opgaver på landsplan indenfor især følgende hovedområder: arkæologi, etnologi, numismatik, etnografi, naturvidenskab, bevaring og formidling. Nationalmuseet udfører desuden bygningsantikvarisk virksomhed vedrørende landets kirker og sagsbehandling af danefæ. Nationalmuseet har desuden ansvaret for driften af en lang række bygninger i København og omegn.

Nationalmuseet løser sine opgaver ved bl.a.

- at indsamle, registrere, bevare, udforske og formidle kendskab til genstande og andre vidnesbyrd, der kan belyse kulturens udvikling fra dens oprindelse til vor tid
- at tage aktivt del i dansk såvel som internationalt kulturelt og videnskabeligt samarbejde med museer og andre kultur- og forskningsinstitutioner
- at tilstræbe en høj kvalitet inden for alle museets arbejds- og ansvarsområder gennem at tiltrække, kvalificere og fastholde dygtige medarbejdere.

1.4. Overordnede resultater

Finansielt resultat

Nationalmuseets overordnede finansielle resultat for 2002 fremgår af det nedenstående skema. Det ses heraf, at det finansielle nettoresultat for 2002 er negativt med 6,6 mio. kr. Dette er et dels et udtryk for, at museets forbrug af tilskudsmidler fra eksterne donatorer (offentlige og private fonde, enkeltpersoner m.v.) har været større end de tilsvarende indtægter i året. Museet har således i 2002 brugt ca. 4,7 mio. kr. af opsparede tilskudsmidler fra tidligere år, hvilket anses for tilfredsstillende, da dette er et udtryk for, at de tilskud, som museet har modtaget i tidligere år er omsat i de aktiviteter, som tilskuddene blev givet til. Museet har endvidere haft et driftsunderskud på ca. 1,9 mio. kr., hvilket sammen med et negativt videreførselsbeløb til drift på ca. 0,8 mio. kr. ved indgangen til 2002 medfører et samlet driftsunderskud på ca. 2,7 mio. kr. til videreførsel i 2003. Dette anses for tilfredsstillende, idet driftsunderskuddet ligger inden for den negative udsvingsmargin for Statsvirksomheder på 3,5 % af nettoudgiftsbevillingen, som museet til og med 2002 er underlagt.

Finansielt resultat, 2002

Tabel 1

1000 kr.	
Indtægter	80.429
Udgifter	259.013
Resultat, brutto	-178.584
Bevilling (nettotal)	172.000
Resultat, netto	-6.584
Til videreførsel	12.974

Faglige resultater

Nationalmuseets aktiviteter falder inden for 9 hovedformål: Generel ledelse og administration, Hjælpefunktioner, Bygningsmæssig Drift, Forskning, Formidling, Indsamling, Registrering, Bevaring samt Antikvarisk arbejde. Nedenfor kommenteres nogle få udvalgte og overordnede resultater i 2002 indenfor disse områder:

Ifølge museets resultatkontrakt med Kulturministeriet skal museet perioden 1999-2003 åbne to store særudstillinger om året. I 2002 åbnede museet følgende to særudstillinger i Egmonthallen: ”*Albert Eckhout – en fyrstelig gave*”, som var en udstilling om de første brasilianske portrætter, samt ”*Mare Balticum myte, historie og kunst i 1000 år*”. Museet har således opfyldt resultatkontrakten på dette område.

I starten af 2002 kunne Danmark og Færøerne undertegne en aftale om overførsel af en række enestående færøske genstande fra Nationalmuseets samlinger til Føroya Fornminnessavn. Inden overførslen til Færøerne blev genstandene vist i Danmark på udstillingen *Úr útlegd – tilbage til Færøerne*. Fra juli 2002 blev udstillingen vist på Færøerne. Nationalmuseet producerede i den forbindelse en hjemmeside på såvel dansk som færøsk til de genstande, der blev vist på udstillingen, i et samarbejde med Føroya Fornminnessavn.

Det er tilfredsstillende at kunne konstatere, at et stort arbejde med opfølgning på museets nyåbnede permanente oversigtsudstilling *Danmarkshistorier 1660 - 2000* med bl.a. udvikling af såvel web-relateret og papirbaseret undervisningsmateriale har bidraget til, at et stigende antal gæster benytter museets undervisningstilbud. I modsætning til tidligere år var det i 2002 ikke særudstillingerne men derimod de permanente udstillinger, som tegnede sig for størsteparten af undervisningstilbuddene. Stigningen skyldtes bl.a. en stor interesse fra skolernes side for at benytte undervisningstilbuddene vedrørende Danmarkshistorier samt nye undervisningstilbud vedrørende de etnografiske samlinger.

Museet kunne endvidere fuldføre retableringen af Børnenes Museum i sommeren 2002 efter insektangrebet i 2001.

I 2003 vil der skulle udarbejdes én eller flere forskningsstrategier med fokus både på den individuelle forskning, samtidig med at samarbejdet mellem de faglige hovedområder og den tværgående forskning styrkes. Arbejdet er allerede indledt i 2002 med en Forskningsredegørelse om Nationalmuseets Forskning, og det forudsættes at der også inddrages eksterne samarbejdsfora i denne proces.

Ved uddelingen af UMTS-midlerne for perioden 2003-2005 har museet fået 16 mio. kr., hvoraf 12 mio. skal gå til den frie forskning. Forslag med hensyn til anvendelsen af disse midler vil blive udarbejdet i første halvdel af 2003.

I 2003 konkretiseres planlægningen af en ny ekstern forskningsevaluering med deltagelse af udenlandske evaluatore af museets samlede forskning, således at den kan gennemføres i 2005. Den tidligere eksterne evaluering blev gennemført i 1994-95. Samtidig med evalueringen skal en ny forskningsprofil defineres og udmøntes.

2. Målrapportering

Tabel 2, Skematisk oversigt over samlet målopfyldelse vedrørende eksternt fastsatte mål for 2002 eller tidligere

Oversigt over samlet målopfyldelse				Tabel 2	
Indsatsområde/ hovedformål	Resultatmål	Frist	Målopfyldelse		
			Resultat	%	
Antikvarisk arbejde	3.1.2. Kirkearbejdet Iværksættelse af pilotprojekt og afgivelse af rapport med anbefalinger for den fremtidige praksis på området.	31.12.01	Delvist opfyldt inden for fristen. Pilotprojekt gennemført og afsluttet i Viborg Stift inden for tidsfristen. En rapport er udarbejdet og fremsendt til Kulturministeriet i 2002.	50 %	
Antikvarisk arbejde	3.1.3. Bygningsantikvarisk arbejde Etablering af bygningsantikvarisk konsu-	31.12.00	Opfyldt.	100 %	

	lenthfunktion			
Registrering	3.2.3. Registrering af tilvækst Møntsamlingen overgår til elektronisk registrering af genstandstilvæksten i samlingen i museets genstandsdatabase inden den 31. december 2001.	31.12.01	Ikke påbegyndt.	0 %
Registrering	3.2.4. Registrering af tilvækst Marinarkæologisk Samling overgår til elektronisk registrering af genstandstilvæksten i samlingen i museets genstandsdatabase inden den 31. december 2001.	31.12.01	Ikke påbegyndt.	0 %
Formidling	3.2.6. Haver og parker, Mølleådalens Haven ved hovedgården fra Fjellerup vil senest 1. maj 2001 være færdiggjort med adgang for publikum. Tilsvarende vil parken ved Brede hovedbygning senest 1. maj 2002 være færdiggjort med adgang for publikum.	1.5.01 og 1.5.02	Haven ved hovedgården fra Fjellerup Østergaard indviet juni 2001. Pkt. 2 forventes afsluttet medio 2003.	50 %
Forskning	3.3.1. Forskningsplanlægning Nationalmuseet foretager i 1999 en dimensionering af museets forskningsressourcer. Denne dimensionering vil sammen med en vurdering af museets Forskningsberetning 1998 være udgangspunkt for museets forskningsplanlægning. I Forskningsberetning 1999 vil museet redegøre for hovedlinierne i museets forskningsplaner i de kommende år samt opstille konkrete resultatmål for en tværfaglig forskningsindsats på Nationalmuseet for den resterende del af kontraktperioden 2000-03. Forskningsberetning 1999 med resultatmål samt redegørelse, skal foreligge senest 1. maj 2000.	1.5.00	Opfyldt.	100 %
Forskning	3.3.3. Organisering af centerforskning Sikring af den fremtidige organisering og forankring af marinarkæologisk forskning og Grønlandsforskning ved Nationalmuseet	31.12.02	Opfyldt.	100 %
Forskning	3.3.4. Forskeruddannelse 9 ph.d.-studerende årligt	årligt, 31.12.	10 ph.d.-studerende i 2002. Opfyldt.	100 %
Forskning	3.3.5. Professorater Etablering af mindst et forskningsprofessorat	31.12.03	Et professorat oprettet i 2001. Opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.1. Udstillinger Producere og vise mindst 2 nye udstillinger i Egmonthallen. Ny fast oversigtsudstilling for nyere tids kulturhistorie	årligt, 31.12.	Albert Eckhout samt Mare Balticum. Opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.2. Besøg og brugergrupper 700.000 besøgende årligt. Dokumentation af publikums sammensætning.	årligt, 31.12.	2002: 540.000 - delvist opfyldt.	75%
Formidling	3.4.3. Nye formidlingsformer - 2.800 gruppebesøg i forbindelse med	årligt, 31.12.	Pkt. 1 2002: 3320 gruppebesøg – op-	100 %

	undervisning - Ibrugtagning af ca. 450 m2 til eksperimenterende og interaktiv formidling. Efterfølgende evaluering		fyldt. Pkt.2 2001: "En rejse som ingen anden"	
Formidling	3.4.4. Undervisning og aktiviteter - Særlige undervisnings- og aktivitetstilbud inden for det flerkulturelle område. - Partnerskaber med repræsentanter for det flerkulturelle miljø, og årlig visning af (større eller mindre) særudstilling. Efterfølgende evaluering.	årligt, 31.12.	Pkt. 1: "Gud har mange navne", skoleprojektet: "Transatlantic Slave Trade", aktivitetstilbudet "Pilgrimsrejsen" Pkt. 2: Partnerskaber: "Interkulturelt netværk" Særudstilling: Mare Balticum	100 %
Formidling	3.4.5. Besøg - Friland og Brede 170.000 i sæsonen 03	årligt, 31.12.	2002: 120.000 – delvist opfyldt.	75 %
Bygningsmæssig Drift	3.5.1. Bygningsvedligeholdelse 8,5 mio. kr. (9 mio. kr. i 2002) afsættes til bygningsvedligeholdelse	årligt, 31.12	Der er i 2002 anvendt 7,8 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse – målet delvist opfyldt.	75 %
Generel ledelse og administration	3.6.1. Seniorpolitik Udarbejdelse af seniorpolitik	31.12.02	Påbegyndt august 2002. En projektgruppe under Hovedsamarbejdsudvalget (HSU) er nedsat. Udkast til seniorpolitik er fremlagt for HSU i december 2002.	75 %
Generel ledelse og administration	3.6.2. Lokalemæssige rokeringer Udarbejdelse af projektbeskrivelse	30.6.00	Planen pr. november 2002 færdiggjort under hensyntagen til museets nye organisatoriske struktur pr. 1. januar 2003. Det forventes, at alle omflytninger er afsluttet primo 2004.	0 %

2.2. Uddybende analyser og vurderinger vedrørende målopfyldelse

Pkt. 3.2.3. og 3.2.4. Elektronisk registrering af genstandstilvækst i Møntsamlingen og i marinarkæologisk samling

Det er et væsentligt element i Nationalmuseets mission, at gøre museets genstande tilgængelige for formidling og forskning. En række strategisk væsentlige mål i museets resultatkontrakt med Kulturministeriet fokuserer derfor på, at genstandene registreres elektronisk.

Hensigten er gennem elektronisk registrering at øge genstandenes tilgængelighed i forbindelse med såvel forskning som i forbindelse med udvælgelse og fremtagning af genstande til udstillinger og udlån.

Museet har imidlertid måttet træffe beslutning om indtil videre at udsætte målet om at Møntsamlingen og den marinarkæologiske samling skal overgå til elektronisk registrering af tilvækst til samlingerne. Endvidere har det været nødvendigt at udskyde målet om at udvikle et fælles pladsregistreringssystem.

Det er ikke tilfredsstillende, at det ikke har været muligt inden for den i kontrakten fastsatte frist at indfri disse mål. De nedjusterede mål på registreringsområdet skyldes en kombination af, at de fastsatte mål har været for ambitiøse i forhold til de vanskeligheder, der har vist sig ved udviklingen af et fælles nomenklatur for registreringerne samt, at museet i forbindelse med de pålagte finanslovsbesparelser for 2002 valgte at udmønte en del af denne besparelse på registreringsområdet. På baggrund af bevillingsreduktionerne for 2003 og de følgende år vurderer museet, at det ikke vil være muligt at opprioritere indsatsen på registreringsområdet.

Målet om at få samlet alle genstandsdata fastholdes derimod, dog med anvendelse af de eksisterende samlingsspecifikke brugergrænseflader, som tilrettes. I juni 2003 forventes Etnografisk Samlingsdata at være behandlet, og som den første base lagt over i en fælles database, som derefter akkumuleres samlingsvist.

Arbejdet med at opbygge den fælles database og tilrette brugergrænsefladerne vil strække sig over mindst 2 år, og beslaglægge 60% af Dokumentationsgruppens samlede årsværksforbrug i perioden, herunder SQL-konvertering og udvikling af et fælles placeringssystem. De resterende 40% anvendes primært på andre vigtige udviklingsopgaver (f.eks. udstillingssystem til særudstillingen i 2003), deltagelse i arbejdet vedrørende de fælles standarder, samt på tekniske vedligeholdelsesopgaver.

Udvikling af fælles brugergrænseflader vil derfor tidligst blive taget op igen i 2004.

Pkt. 3.2.6. Haver og Parker, Mølleådalen

I 1995 afsluttede Frilandsmuseet overflytningen af hovedgården fra Fjellerup. Siden er der blevet arbejdet med etablering af et godslandskab med haver, lystskov m.v. i forbindelse med et projekt om sammenbinding af Frilandsmuseet og Brede. Arbejdet er et led i den større satsning på kulturlandskabet, særligt herregårdenes landskab, som i disse år præger arbejdet på Frilandsmuseet.

I juni 2001 blev Fjellerups prydhave indviet. I efteråret 2001 blev køkkenhavens terræn færdiggjort. I efteråret 2002 blev frugthaven, undtagen frugtbuske, tilplantet. I sæson 2003 tilplantes køkkenhaven med rensende planter og spisepladsen til publikum indvies. Færdiggørelse af lystskov og overdrevslandskab sker i løbet af sommeren/efteråret 2003.

Museet har truffet beslutning om at inddele projektet vedrørende Brede Park i tre etaper. Første etape, der omfatter den umiddelbare park, etableres i løbet af 2003. I forbindelse med besparelser i 2002 blev det besluttet at gennemføre første etape af parken i Brede for et mindre beløb. Det har krævet nye beregninger og løsningsmodeller, som har betydet at 1. etape først vil være færdiggjort ultimo 2003 med undtagelse af enkelte tilpasningsarbejder i randområderne.

Anden etape, som omfatter reetablering af frugtterasserne, stiforløb, stensætninger, mv., afventer afklaring af finansieringen. Tredje etape, som er selve det sammenbindende areal (p-plads, sti fra Frilandsmuseet til Brede) er udskudt, idet den ligesom anden etape er uden finansiering.

Projektøkonomi (1000 kr.)

Anlægsmidler	2.485
--------------	-------

Driftsmidler	2.000
I alt	4.485
I alt forbrug ultimo 2002	2.512
Rest ultimo 2002	1.973

Pkt. 3.3.3. Forskningscentre

Nationalmuseets to forskningscentre: Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter, NMF, og Nationalmuseets Center for Grønlandsforskning, SILA, ophører henholdsvis pr. 31. august og pr. 31. december 2003.

NMF har siden oprettelsen i 1993 været finansieret af to femårige bevillinger fra Danmarks Grundforskningsfond på hver 5 mio. kr., mens SILA siden oprettelsen i 2000 har været finansieret af en fireårig bevilling på 20 mio. kr. fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Begge centre har i 2002 gennemgået eksterne evalueringer. Evalueringen af NMF er afsluttet med et meget positivt resultat, mens resultatet for SILA vil foreligge i første halvdel af 2003.

I forlængelse af NMFs og SILAs planlagte ophør, har det været et strategisk vigtigt mål i museets resultatkontrakt, at udarbejde en plan for den fremtidige organisering og forankring af museets marinarkæologiske forskning og for grønlandsforskningen.

Dette arbejde er afsluttet ultimo 2002 inden for den fastsatte frist, med en plan for indlejringen af de to forskningsområder i Nationalmuseets organisation. I museets overordnede omstrukturingsplan fra november 2002 er der således taget beslutning om at indlejre forskningsmedarbejdere fra de to centre i Nationalmuseet - tre fra Marinarkæologisk Forskningscenter og to fra Center for Grønlandsforskning SILA - hvilket museet anser for tilfredsstillende.

Det indebærer, at der samtidig er foretaget interne omprioriteringer på museets finanslovsfinansierede del af budgettet, således at indlejringen bliver mulig.

Pkt. 3.3.4. Forskeruddannelser

Tabel 2.3.4. Ph.d.-studerende

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal ph.d.-studerende	12	12	14	9	11	10
Afsluttede projekter	3	4	6	1	2	1
Nye projekter	-	-	3	1	3	2
Afbrudte ph.d.-projekter	-	-	-	-	1	-

Nationalmuseet har som opgave at fungere som forskningsinstitution og har i denne sammenhæng etableret forskeruddannelser inden for museets hovedfagområder i samarbejde med universiteterne. Museet skal i henhold til den gældende resultatkontrakt med Kulturministeriet i gennemsnit have 9 ph.d.-studerende ansat – et niveau, som efter nedlæggelsen af Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter samt Nationalmuseets Center for Grønlandsforskning ikke i fremtiden vil kunne opretholdes.

Det er tilfredsstillende at konstatere, at museet i løbet af år 2002 har kunnet finansiere og skaffe medfinansiering til i alt 10 ph.d.-studerende, hvoraf én afsluttede stipendiatet med en ph.d.-grad, mens der blev oprettet to nye ph.d.-stipendier i årets løb. Museets ph.d.-studerende er fordelt på 7 af museets 10 forskningsområder.

Museets udgifter til ph.d.-studerende har i 2002 været ca. 2,4 mio. kr., hvoraf de 2,1 mio. kr. var finansieret af eksterne tilskud.

Museet har indgået et samarbejde på forskellige niveauer med flere forskerskoler, dels ved repræsentation i bestyrelserne, ved samfinansierede stipendier samt ved deltagelse i eksterne ph.d.-kurser.

I 2002 er der som et nyt tiltag gennemført en intern forelæsningsrække, hvor de forskerstuderende kunne fremlægge deres foreløbige resultater for Nationalmuseets forskerstab.

Pkt. 3.4.2. Besøgstal

Trods fastholdelsen af publikumstallet i Prinsens Palais må det dog konstateres at set i relation til museets resultatkontrakt, hvor museet har en målsætning om et årligt besøgstal på 700.000, er årets resultat på 540.000 besøgende ikke tilfredsstillende.

Nationalmuseet har fastholdt besøgstallet i hoveddomicilet Prinsens Palais, hvilket måske netop skal forklares med de mange målrettede undervisningstilbud og aktiviteter til børn og unge, som fx. *Pilgrimsrejsen*, og de nye tilbud om undervisning i landets moderne historie i tilknytning til *Danmarkshistorier 1660-2000*. Men også andre af de permanente udstillinger nyder stor søgning.

Genåbningen af *Børnenes Museum* kan også være en bidragende årsag. Derimod har de to særudstillinger *Albert Eckhout* og *Mare Balticum* ikke appelleret til det store publikum – i Danmark vel at mærke - idet Eckhout-udstillingen tiltrak mere end 1 mio. besøgende på sin turné i Brasilien. Begge udstillinger har dog i Danmark fået mange gode anmeldelser i dagbladene og af de besøgende i udstillingerne, ikke mindst *Mare Balticum* for sin eksperimenterende blanding af historieformidling og formidling af moderne kunst fra landene omkring Østersøen.

Når det samlede publikumstal for alle udstillingssteder imidlertid viser en tilbagegang, skyldes det især den sene sæsonstart på Frilandsmuseet og effekten fra indførelsen af entré på Frihedsmuseet i 2001, som medførte et fald i besøgstallet, der ser ud til at være blevet permanent.

Pkt. 3.4.3. og 3.4.4. Undervisningstilbud og formidlingsformer

Museets kontrakt for indeværende periode indeholder flere specifikke resultatmål vedrørende undervisning. Der skal bl.a. årligt, udvikles og implementeres særlige undervisnings- og aktivitetstilbud på det flerkulturelle område.

Der er i 2002 udviklet et nyt tværgående undervisningstilbud med titlen *Gud har mange navne*, som handler om de store verdensreligioner. Det flerkulturelle indgik også som et perspektiverende element i aktivitetsemnet *Pilgrimsrejsen*, som primært handlede om middelalderens kristne pilgrimsfærd. Som et led i UNESCO skoleprojektet: *Transatlantic Slave Trade* udvikledes endelig et undervisningstilbud vedrørende Danmarks rolle i trekantshandlen – ”*Guldkysten fra 1400 til i dag*”.

Søgningen til de flerkulturelle temaer udgjorde som i 2001 knap 10 % af samtlige undervisningsbesøg i PP.

Der har ved de nævnte undervisningsaktiviteter, som ved de øvrige fokusområder været lagt vægt på hands-on muligheder og større selvaktivitet for eleverne.

På udstillingsområdet indgik Nationalmuseet i et samarbejde med museer i Berlin, Lissabon, Wien, Århus og Göteborg omkring produktionen af udstillingen "*Born in Europe*", et projekt, der sigter mod at undersøge og diskutere, hvad det indebærer at være født i Europa. Projektet er et dokumentations- og udstillingsprojekt finansieret med støtte fra EU's Culture 2000-program. Det etableres i samarbejde med et antal europæiske museer. Projektet er iværksat i 2002 og løber frem til 2004. I Danmark åbner udstillingen i et samarbejde mellem Kvindemuseet og Nationalmuseet i 2004.

Indsatsen vedrørende undervisning og aktiviteter har ligget på et højt aktivitets- og kvalitetsniveau. Her skal i særlig grad fremhæves produktionen af nye undervisningstilbud og –materiale til den nye permanente udstilling *Danmarkshistorier 1660-2000*, som har været medvirkende til, at søgningen til udstillingen har været overvældende: 626 skolebesøg svarende til 23,8 % af samtlige undervisningsforløb i Prinsens Palais. Tilsvarende har museets udvikling af undervisningstilbud og –aktiviteter indenfor temaet "det flerkulturelle samfund", som nævnt ovenfor, været en ubetinget succes (over 10 %).

I 2002 var det samlede antal skoleklasser, der benyttede sig af museets undervisningstilbud, 3.320, svarende til omkring 76.360 elever. Det svarer til at museet på årsbasis gennemfører undervisningsaktiviteter svarende til undervisningsaktiviteten i en mindre folkeskole.

Derudover besøger en del skoleklasser Nationalmuseets samlinger uden at benytte sig af museets undervisningstilbud. Dette gjaldt i 2002 for 46.420 elever, svarende til cirka 2.000 klasser. Der har samlet set været en lille vækst i antallet af skoleklassers besøg i Prinsens Palæ, en forventet nedgang for Friland/Brede, hvor sæsonen først startede 1. maj, og en lille fremgang for Frihedsmuseet, som i 2002 kunne føje det nye bunkeranlæg til sine undervisningstilbud.

Det samlede antal gæster, der besøgte museet direkte i undervisningsøjemed var således 120.690 i 2002 i forhold til 121.142 i 2001.

3.4.5. Besøg - Friland og Brede

Nedskæringerne på museets finanslovsbevilling samt et bebudet ansættelsesstop faldt tidsmæssigt sammen med tidspunktet for den normale rekruttering af medarbejdere til sæsonen på Frilandsmuseet. Som følge heraf kunne åbningen af Frilandsmuseet ikke som normalt ske til Påske (marts mdr), men måtte udskydes til St. Bededag i slutningen af april (godt 1 mdr.) Dette afspejles tydeligt i Frilandsmuseets besøgstal, der ellers havde nået et tilfredsstillende niveau i 2001. Resultatet for 2002 blev således ca. 105.000 besøgende, eller knap 40.000 færre gæster end i 2001.

3.5.1. Bygningsvedligeholdelse

Der er fastsat en årlig bygningsvedligeholdelsesnorm for Nationalmuseet, som i 2002 udgjorde 9 mio. kr., mens årets udgift blev 7,8 mio. kr. Mindreforbruget skyldes, at Nationalmuseet har udsendt en række større bygningsvedligeholdelsesopgaver fra 2002 til 2003. Dette skyldes forsigtighed i de økonomiske dispositioner på området som følge af den usikkerhed om museets samlede

økonomiske resultat for 2002, som den sene vedtagelse af Finansloven for 2002 og de deri indeholdte besparelser medførte.

3.6.2. Lokalemæssige rokeringer

Det har ikke været muligt inden for den i kontrakten fastsatte frist (30/6-2000) at indfri målet. Ved udgangen af 2002 har museet imidlertid lagt sidste hånd på planerne for de lokalemæssige rokeringer, som er justeret i overensstemmelse med museets nye struktur pr. 1. januar 2003.

Planerne, hvis udmøntning er påbegyndt primo 2003, indebærer bl.a., at:

- Nyere Tids Samling flytter fra Brede til Prinsens Palais
- Bevaringsafdelingen samles i Brede
- Administrationen flytter fra Prinsens Palais til baghuset i Ny Vestergade 11

3. Regnskab

3.1. Driftsregnskab

Driftsregnskab, 2002

Tabel 3

Løbende priser 1000 kr.	2001	2002	----- 2002 -----		2003
	Regnskab	Budget	Regnskab	Difference	Budget
Udgifter	253.153	258.000	259.013	-1.013	253.700
Indtægter	82.244	86.000	80.429	-5.571	85.300
Resultat, brutto	170.909	172.000	178.584	-6.584	168.400
Bevilling (nettotal)	170.200	172.000	172.000	0	168.400
Resultat, netto	-709	0	-6.584	-6.584	168.400

Regnskabet er udarbejdet efter de almindelige regnskabsprincipper, der anvendes i staten. Nationalmuseet har følgende underkonti: 10 - Almindelig virksomhed, 50 - Konserverings- og konsulentvirksomhed m.v. (museets indtægtsdækkede virksomhed), 95 - Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed samt 97 - Andre tilskudsfinansierede aktiviteter.

Oversigt over hovedformål, 2002

Tabel 4

1000 kr.	Indtægter	Udgifter	Resultat
Forskning	26.489	45.910	-19.421
Formidling	22.289	47.744	-25.454
Indsamling	2.365	2.831	-466
Registrering	374	14.365	-13.991
Bevaring	3.186	49.045	-45.859
Antikvarisk arbejde	18.014	21.385	-3.371
Generel ledelse og administration	2.327	27.968	-25.641
Hjælpefunktioner	5.385	49.765	-44.381
I alt	80.429	259.013	-178.584
Bevilling (nettotal)			172.000
Resultat, netto			-6.584

Angivelsen af udgifter og indtægter på hovedformålene bygger på regnskabsmæssige registreringer. For at tilvejebringe et bedre datagrundlag for anvendelsen af museets lønudgifter, der udgør en meget væsentlig del af de samlede omkostninger, er der fra 1999 indført tidsregistrering på hele museet. I det formålsopgjorte driftsregnskab i Tabel 4 er lønudgifterne fordelt efter tidsregistreringens resultater. Fordelingen af lønudgifterne understøttes ved en opdeling af medarbejderne i 4 gennemsnitlige priskategorier baseret på en beregning af den årlige gennemsnitslønomkostning for museet inden for hver af disse kategorier. Dermed bidrager tidsregistreringen til en relativt nøjagtig redegørelse for lønudgifternes fordeling på hovedformål. Lønudgifterne udgør ca. 70 % af museet årlige udgifter.

4. Bevillingsafregning

Bevillingsafregning (oversigt), 2002

Tabel 5

1000 kr.	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disposition, oversk. der bortfalder	Akkumuleret oversk. til vi- dereførelse
<i>Statsvirksomhed</i>					
<i>Nettoudgifter</i>	172.000	178.584	-6.584	0	12.974
I alt	172.000	178.584	-6.584	0	12.974
<i>Anlægsbevilling</i>					
<i>Udgifter</i>	6.700	4.801	1.899	0	3.328
<i>Indtægter</i>	0	0	0	0	0
I alt	6.700	4.801	1.899	0	3.328
<i>Erstatninger og danefægødtgørelse (Lovbunden)</i>					
<i>Udgifter</i>	400	539,2	-139,2	0	0
<i>Indtægter</i>	0	0	0	0	0
I alt	400	539,2	-139,2	0	0

Regnskabsmæssige forklaringer

Regnskabsåret 2002 er afsluttet med en overskridelse på 1,9 mio. kr. for den del af museets finanslovsbevillinger, der dækker den daglige drift inkl. Indtægtsdækket virksomhed. Det skal bemærkes, at der fra 2001 overføres et underskud på 765.000 kr. Nettoresultatet ved indgangen til 2003 er således et underskud på 2,7 mio. kr. Underskuddet, som skyldes den sene vedtagelse af Finansloven for 2002 og de deri indeholdte besparelser, ligger inden for den negative udsvingsmargin for statsvirksomheder, som Nationalmuseet er underlagt.

Museet har i 2002 som tilskud modtaget 34,8 mio. kr. til henholdsvis forskning og andre formål. Der er af tilskudskontiene forbrugt 39,4 mio. kr. Fra 2001 henstod et overskud på 20,3 mio. kr., og der kan således til 2003 videreføres 15,7 mio. kr. Det skal understreges, at hovedparten af det opsparede beløb er øremærket til konkrete projekter/formål.

På hovedkonto 21.33.11. Nationalmuseet (Driftsbevilling) kan der således samlet til 2003 videreføres 13,0 mio. kr.

Nationalmuseet har fra og med regnskabsåret 1998 foretaget afskrivning på den del af museets bygningsmasse, som ikke er fredet, med 1%. Afskrivningen udgør i 2002 1,9 mio. kr.

På anlægsbevillingen var der i 2002 bevilget 6,7 mio. kr. Fra 2001 overførtes et mindreforbrug på 1,4 mio. kr. I 2002 blev anlægsudgifterne 4,8 mio. kr. Der videreføres således til 2003 et mindreforbrug på 3,3 mio. kr. Årsagerne til mindreforbruget er dels en forsinkelse af indretningen af Fjellerup Østergaard samt nyanlægget af Brede Park, og dels udskydelse af en række større bygningsvedligeholdelsesarbejder.

Regnskabsmæssige forklaringer for hovedkonto 21.33.03. Erstatninger og Danefægodtgørelser findes i Bilag 1, side 16.

Til de opgivne regnskabstal skal bemærkes, at som følge af afrunding kan totaler afvige fra summen af de tal, der indgår i totalen.

Akkumuleret resultat, 2002

Tabel 6

Løbende priser, 1000 kr.	<i>Ultimo</i> 1999	<i>Ultimo</i> 2000	<i>Ultimo</i> 2001	Årets re- sultat	<i>Ultimo</i> 2002
Hovedkonto 21.33.11.	20.600	20.268	19.558	-6.584	12.974
Hovedkonto 21.33.73	23.500	16.499	1.429	1.899	3.327

5. Indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansieret forskning

Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed

Tabel 7

Løbende priser, 1000 kr.	1999	2000	2001	2002
Konserverings- og konsulentydelse	1.057	1.455	1.965	530
Marinarkæologiske undersøgelser	15	43	565	663

Nationalmuseet har salg af ydelser på to områder: Konserveringsvirksomheden under Bevaringsafdelingen og Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser i Roskilde. Den indtægtsdækkede virksomhed på Nationalmuseet udføres på almindelige forretningsmæssige vilkår, idet der i overensstemmelse med Finansministeriets retningslinier for priskalkulation tages højde for samtlige omkostninger. I 2002 var den gennemsnitlige timepris for Bevaringsafdelingens indtægtsdækkede arbejde således ca. 438 kr. ekskl. moms.

Tilskudsfinansieret forskning

Tabel 8

Oversigt	Overskud 2002
1000 kr.	
Forhistorisk arkæologi	905
Kulturhistorisk relateret naturvidenskab	1.063
Marinarkæologi	267
Middelalderens & Renæssencens arkæologi, historie og kultur	714
Nyere Tids kulturhistorie og etnologi	232
Klassisk og nærorientalsk arkæologi	33
Numismatik	52
Etnografi	2.829
Bevaring	133

Andre tilskudsfinansierede aktiviteter **Tabel 9**
Oversigt

1000 kr.	Overskud 2002
Bygningsmæssig Drift	75
Forskning	1.004
Formidling	2.886
Indsamling	633
Registrering	153
Uspecificeret hovedformål	4.748

Som nævnt under de regnskabsmæssige forklaringer, er hovedparten af det opsparede beløb øremærket til konkrete projekter/formål.

6. Anlægsregnskab

Oversigt over igangværende anlægsprojekter

Tabel 10

Projekt	Byggestart	Forventet afslutningstids- punkt	Årets udgift	Forventet total- udgift
§ 21.33.73.50. Udvidelse og re- novering af ma- gasiner m.v.	1998	Der er tale om en løbende bygge og renoveringsproces.	4,3	6,8 mio. kr. årligt i perioden 2003 - 2005
§ 21.33.73.26. Horserødlejren	2002	2002	0,5	0,5

7. Personale

Personale

Tabel (11)

Årsværk	Regnskab				Budget
	1999	2000	2001	2002	2003
Fagligt personale	360	351	369	353	305
Teknisk/administrativt personale	182	172	167	184	165
I alt	542	523	536	537	470

Tabel 11 bygger på data fra Statens Centrale Lønregister. Museets personale er sammensat af et stort antal personalegrupper. Museet har således medarbejdere ansat på ca. 20 forskellige overenskomster. Det er ikke entydigt om en personalegruppe skal henføres under Fagligt personale eller under Teknisk/administrativt personale. Tabel 11 skal derfor opfattes som vejledende.

Tilgang og afgang af medarbejdere

Tabel (12)

	Regnskab 1999	Regnskab 2000	Regnskab 2001	Regnskab 2002
Medarbejdere				
Tilgang	334	333	117	162
Afgang	312	250	294	281

Alle ansatte (også de sæsonansatte, herunder forskere ansat i tidsbegrænsede stillinger) er med i opgørelsen. Museets høje personaleomsætning skyldes en udbredt anvendelse af midlertidige forskningsansættelser samt sæsonansættelser af visse andre personalegrupper, herunder f.eks. de sæsonansatte aktører og museumsbetjente på Frilandsmuseet.

8. Yderligere oplysninger om Nationalmuseets virksomhed

I nedenstående publikationer kan der hentes yderligere informationer om museets virksomhed. Publikationerne kan rekvireres ved henvendelse til Nationalmuseet, Økonomidirektørens sekretariat, Drifts- og Administrationsafdelingen, Frederiksholms Kanal 12, 1220 København K., Tlf. 33 47 36 01, e-mail noe.queshi@natmus.dk

Samlinger

- Rapport om Nationalmuseets samlinger i 2002, juni 2003

Forskning

- Rapport om Nationalmuseets forskning i 2002, Forskningsberetning, juni 2003

Formidling

- Rapport om Nationalmuseets formidling i 2002, juni 2003

Bygningsmæssig drift

- Rapport om Nationalmuseets bygningsmæssige drift i 2002, juni 2003

Anden information

- Nationalmuseets Arbejdsmark
- Nationalmuseets internetadresse: www.natmus.dk

9. Påtegning

f. Nationalmuseet, København, den april 2003

Carsten U. Larsen
Direktør

Ebbe Holmboe
Økonomidirektør

Kulturministeriet godkender herved Nationalmuseets årsrapport for perioden 1. januar til 31. december 2002.

Årsrapporten giver et retvisende billede af institutionens økonomiske og faglige resultater, jf. § 41 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 (regnskabsbekendtgørelsen) samt Akt 63 11/12-2002. For så vidt angår de dele af årsrapporten, der svarer til det ordinære årsregnskab, opfylder årsrapporten kravene i regnskabsbekendtgørelsens § 39.

København, den . april 2003

Karoline Prien Kjeldsen
Departementschef

Bilag 1: Tilskudsregnskab

Tabel 13, Tilskudsregnskab for 21.33.03. Erstatninger og Danefægødtgørelser (lovbunden) (mio. kr.)

Ordning	2002							2003	
	Videreførsel primo	Bevilling	Disponibel ramme i alt	Regnskab (Afgivne tilsagn, udgift)	Resultat	Videreførsel ultimo	Hensættelser ultimo	Videreførsel primo	Bevilling
Erstatninger og Danefægødtgørelse 21.33.03	0	0,4	0,4	0,5	-0,1	0	0	0	0,4

På hovedkonto 21.33.03. Erstatninger og danefægødtgørelse (lovbunden) var der et merforbrug på 139.200 kr. Merforbruget skyldes flere erstatninger og godtgørelser end forventet.